

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

Кафедра соціальної педагогіки

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітнього компонента «**Соціальна педагогіка**»

для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузь знань: 23 Соціальна робота

спеціальність (спеціальності): 231 Соціальна робота

освітня програма (освітні програми): Соціальна робота. Соціальна педагогіка.
Практична психологія

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 25 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри (підпис)

1. Назва освітнього компонента.

Соціальна педагогіка

2. Тип освітнього компонента.

Обов'язковий

3. Рік (роки) навчання.

1 рік

4. Семестр / семестри.

2 семестр

5. Кількість кредитів ECTS.

7 кредитів

6. Відомості про викладача (викладачів).

Краснова Наталія Павлівна – доцент кафедри соціальної педагогіки, кандидат педагогічних наук, доцент, e-mail: krasnova.natulya@gmail.com

7. Очікувані результати навчання.

Вивчення курсу сприяє:

Формуванню інтегральної компетентності: здатності вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки і практичної психології або у процесі навчання, що передбачає застосування певних соціальних, соціально-педагогічних та психологічних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Курс сприяє формуванню

Загальних компетентностей:

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальних компетентностей:

СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних, соціально-педагогічних, психологічних процесів, використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій відповідно до визначених завдань, потреб цільової аудиторії, актуального стану середовища.

СК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних і соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади, розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків, виявлення актуального стану психологічної безпеки, наявних ризиків та їх уникнення.

СК 9. Здатність оцінювати соціальні, соціально-педагогічні і психологічні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

СК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних, соціально-педагогічних, психологічних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення, здійснювати просвітницьку та профілактичну діяльність відповідно до запиту та особливостей цільової аудиторії.

СК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері, здійснювати соціально-виховну та анімаційну діяльність з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами.

СК 19. Здатність до оцінювання результатів та якості професійної діяльності у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології; особистісного та професійного розвитку й саморозвитку, подальшої освіти й самоосвіти.

Вивчення курсу повинно забезпечити досягнення здобувачами таких *програмних результатів навчання*:

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах, самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) та технології соціальної, соціально-педагогічної, психологічної допомоги.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань.

ПРН 16. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу; пропонувати власні способи вирішення соціальних, соціально-педагогічних та психологічних задач і проблем, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних, гендерно-вікових та інших відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

ПРН 25. Відповідально ставитися до особистісного та професійного розвитку й саморозвитку, подальшої освіти й самоосвіти.

Soft skills: вміння вирішувати складні проблеми; контекстне мислення; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння прогнозувати; гнучкість, швидка адаптація до змін, оцінка та прийняття рішень та ін.

8. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування освітнього компонента).

«Україна в контексті європейської історії та культури», «Усна й письмова комунікація та академічна риторика», «Історія, теорія і практика соціальної роботи», «Педагогіка».

9. Зміст освітнього компоненту.

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість	Лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота
Змістовний модуль 1											
Основні відомості про зміст, структуру і категорії соціальної педагогіки											
1.1.	Предмет та завдання соціальної педагогіки.	10	2	2		6	10	2			8
1.2.	Історична ретроспектива становлення та розвитку соціально-педагогічної практики.	10	2	2		6	10		2		8
1.3.	Основні поняття соціальної педагогіки.	10	2	2		6	10	2			8
1.4.	Сутність процесу соціалізації особистості.	10	2	2		6	10		2		8
1.5.	Структура соціально-педагогічної діяльності.	10	2	2		6	10	2			8
1.6.	Світові моделі та стандарти підготовки соціального педагога	10	2	2		6	10				10
1.7.	Соціальний педагог як суб'єкт професійної соціально-педагогічної діяльності	10	2	2		6	10		2		8
1.8.	Функції соціального педагога у практичній діяльності	10	2	2		6	10				10
1.9.	Зміст і структура професійно-етичної культури фахівця з соціальної роботи.	10	2	2		6	10				10
1.10	Комунікативні особливості діяльності фахівця з соціальної роботи.	10	2	2		6	10	2			8
Змістовий модуль 2											
Функціональні напрями соціальної педагогіки											
2.1.	Соціокультурне середовище як педагогічний фактор	10	2	2		6	10				10
2.2	Сім'я як провідний чинник соціалізації особистості	10	2	2		6	10				10
2.3.	Захист прав дитини як соціально-педагогічна проблема	10	2	2		6	10		2		8
2.4.	Молодь як соціальний суб'єкт у структурі соціокультурного середовища суспільства	10	2	2		6	10				10
2.5.	Соціально-педагогічна характеристика бездоглядності та безпритульності.	10	2	2		6	10				10
2.6.	Традиційні та інноваційні форми опіки та піклування.	10	2	2		6	10		2		8
2.7.	Адиктивна поведінка як соціально-педагогічна проблема	10	2	2		6	10				10

2.8.	Девіантна поведінка дітей та молоді як соціально-педагогічна проблема.	10	2	2	6	10	2	8	
2.9.	Соціальна підтримка дітей та молоді з особливими освітніми потребами	10	2	2	6	10		10	
2.10.	Загальноосвітні заклади як суб'єкт соціально-педагогічної діяльності	10	2	2	6	10	2	8	
2.11.	Територіальна громада як суб'єкт соціально-педагогічної діяльності	10	2	2	6	10	2	8	
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	210	42	42	126	210	12	12	186

10. Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література

1. Безпалько О. В. «Соціальна педагогіка» Пауля Наторпа: нове прочитання в контексті євроінтеграції *Освітологічний дискурс*. 2017. № 1-2. С. 13–22. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2017_1-2_4
2. Бикова, О. Превентивність у формуванні соціальної компетентності. *Використання інтерактивних методів. Соціальний педагог*. 2018. № 8 (140), серпень. С. 34–47.
3. Богданова І. М. Соціальна педагогіка: навч. посібник. Київ : Знання, 2018. 343 с.
4. Вакуленко О. В. Активізація молоді як чинник соціальної самореалізації та інтеграції. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: збірник наукових праць. Випуск 25*. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. С. 9–16.
5. Галета Я. Соціальний розвиток особистості в умовах інформаційного суспільства. *Рідна школа*. 2017. № 3. С. 11–14.
6. Загвязинский В. І., Селіванова О. А. Соціальна педагогіка: підручник для академічного бакалаврату / під ред. В. І. Загвязинский, О. А. Селіванової. 2-е изд., перероб. і доп. 2017. 448 с.
7. Комар В. Просвітницько-профілактична робота соціального педагога з дітьми та їхніми батьками. *Соціальний педагог*. 2017. № 2 (112), лютий. С. 42–46.
8. Кононова, Т. В. Історія соціальної роботи: підручник для бакалаврів. 2017. 356 с.
9. Костюшко Г. О. Традиційні сімейні цінності молоді в контексті їх сучасної трансформації. *Науковий Часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2018. Вип. 24. Том I. С. 73–79.
10. Краснова Н. П. Соціально-педагогічний вплив на процес соціалізації особистості в умовах деструктивного середовища засобами ігрових технологій. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. № 1(324) Ч 2. березень 2019. С. 59–71.
11. Маркова А. Професійна діяльність соціального педагога. *Соціальний педагог*. 2017. № 4 (124), квітень. С. 1–21.
12. Молодь України в алгоритмі суспільного життя. (2022). URL : <http://www.ipo.org.ua>
13. Соціальна робота : навчальний енциклопедичний словник-довідник / за науковою ред. д.с.н., проф. В. М. Пічі. Вид. 4-те, виправлене, перероблене та доповнене. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 61 с.
14. Code of ethics of the national association of social workers. (2018). National. NASW. Association of Social Workers.. URL : <https://socialwork.sdsu.edu/wp-content/uploads/2011/09/NASW-Code-of-Ethics2017.pdf>
15. Evgenia Durmanenko, Svitlana Cherneta, Iryna Bychuk, Maryna Voloshenko & Yaroslav Tbinskiy (2021). The value of conscious paternity as a priority direction in the vocational training of social workers. *REVISTA DE LA UNIVERSIDAD DEL ZULIA*. 3ª época, Año 12, (35), 85–105. URL : <https://produccioncientificaluz.org/index.php/r luz/article/view/37042>

Додаткові джерела

1. Вайнола Р. Х., Пидюра І. П. Соціально-педагогічні аспекти ресоціалізації вихованців Центрів соціально-психологічної реабілітації дітей. *ScienceRise. Pedagogical Education*, 2017. № 9 (17). С. 4–8. (Index Copernicus)
2. Грошева, О. Створення сприятливого середовища для розвитку соціальної компетентності молодших школярів. *Початкова школа*. 2018. № 2. С. 47–48.
3. Здоровенко Н., & Коляденко Н. (2021). Авторська корекційно-розвиткова програма «умови та технології формування соціальної компетентності підлітків». *Психологічне здоров'я*. 2021 (4), 76–99. URL : <http://journals.maup.com.ua/index.php/psych-health/article/view/63>
4. Державна соціальна програма «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року. Документ 230-2017р, чинний, поточна редакція. Прийняття від 05.04.2017. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/230-2017-%D1%80> .
5. Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей». Документ 20/95-ВР, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.02.2017, підстава 1824-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80/para0115#o115>
6. Кириленко, В. Корекційна робота психолога та соціального педагога / соціального працівника з профілактики й подолання агресивної поведінки молодих школярів. *Початкова школа*. 2018. № 2. С. 50–53.
7. Кононова, Т. В. Історія соціальної роботи: підручник для бакалаврів. Київ. 2017. 356 с.
8. Купенко, О. В. Соціальна робота: від теорії до практики : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 192 с.
9. Семигіна, Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
10. Словник із соціальної роботи. (2022). URL : <https://slovnuk.me/dict/socialwork?letter=%D0%BE>
11. Петрова, А. Діти з особливими потребами. Як допомогти їм пристосуватися до соціуму здорових дітей. *Соціальний педагог*. 2018. № 2 (134), лютий. С. 42–52.
12. Письмак, Л. Соціальний педагог у закладі дошкільної освіти. Особливості діяльності. *Соціальний педагог*. 2018. № 6 (138), червень. С. 36–42.
13. Радул В. Культура та соціалізація особистості. *Рідна школа*. 2018. № 1-2, січень-лютий. С. 8–12.
14. Тутова, І. Діти в складних життєвих обставинах. Особливості роботи соціального педагога із соціального захисту дітей пільгових та облікових категорій. *Соціальний педагог*. 2018. № 8 (140), серпень. С. 20–33.
15. Belkina-Kovalchuk Olena V., Durmanenko Evgeniya A., Martyniuk Tetyana A., Petruk Victoria V. & Cherneta Svitlana Yu. (2021). School Mediation as A Means of Preventing Social Maladjustment of Students from Risk Groups. *JoJournal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment*, Vol. 9, (5), 546–554. URL : <https://www.lifescienceglobal.com/pms/index.php/jiddt/article/view/8418>

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Національна академія педагогічних наук України URL: <https://naps.gov.ua/ua/>
3. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
5. Міністерство освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>
6. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>

7. Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://libr.luguniv.edu.ua/>

8. Цифровий репозиторій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/>

9. Технології викладання та атестації.

Діяльність здобувача освіти:

- опанування теоретичного матеріалу;
- виступ з повідомленням на практичному занятті;
- презентація доповіді на практичному занятті;
- участь у дискусії на практичному занятті;
- самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз, створення структурно-логічних схем;
- виконання завдань для самостійної роботи.

Поточний контроль:

Поточний контроль здійснюється за допомогою тестування, усного опитування; письмового контролю, модульна контрольна робота.

Форма семестрового контролю:

Екзамен.

10. Критерії оцінювання (у %).

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

- модульні контрольні роботи – 20%;
- результати роботи на практичних заняттях – 60%;
- самостійна робота – 20%.

11. Мова викладання.

Українська